

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/12881
GK 118

Sayı : B.13.SGB.0.13.00.00-610- 1086
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/12881)

020321

19 Mart 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08/03/2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-20597 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili Prof. Dr. Hüseyin PAZARCI'ya ait 7/12881 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06520 Ankara
Tel : 0312 212 20 72 – Faks : 0312 215 18 00
www.csgeb.gov.tr

İrtibat : E. YARDIMCIEL Memur
Tel : 296 64 39
e-mail : eyardimciel@csgeb.gov.tr

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ PROF. DR. HÜSEYİN PAZARCI'NIN 7/12881 ESAS
NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Madencilik sektörü, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından en riskli sektördür. Sektörün bu özelliği, iş sağlığı ve güvenliği kavramının ve bu konuda çalışana ve çalışma ortamına yönelik mevzuatın oluşmasında büyük etken olmuştur.

Bu kapsamda yayımlanan mevzuat incelendiğinde uluslararası standartlara uygun; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda önleme politikasının geliştirilmesi, risk değerlendirmesi, çalışanların eğitimi, karşılaşılabilecekleri riskler konusunda bilgilendirilmeleri, katılımlarının sağlanması gibi teknolojik gelişmelere ve farklılaşan çalışma biçimlerine göre önleyici tedbirleri esas alan dinamik bir yapı ve katılımcı bir yaklaşım esas alınmıştır.

Bu çerçevede Bakanlığımız; 2007 yılında TMMOB Maden Mühendisleri Odası ile "Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği İşbirliği Protokolü"nü imzalayarak "Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası" nı başlatmıştır.

Kampanya kapsamında 8 farklı ilde eğitim seminerleri düzenlenmiş ve bu seminerlere işçi ve işveren temsilcileri ile iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurum ve kuruluşlardan yaklaşık 3400 kişi katılmıştır. Dursunbey, Ermenek, Gediz, Zonguldak, Edirne, Afyon, Erzurum ve Soma'da düzenlenen bu seminerlerde maden mevzuatı, işverenin sorumlulukları, madenlerde iş tefişi, güvenlik kültürü, risk değerlendirmesi, maden sektöründe örnek iş kazaları, iş sağlığı ve güvenliği-verimlilik ilişkisi, pnömokonyoz-iş yeri hekimliği, madenlerde toz sorunu ve madenlerde kişisel koruyucu donanım konuları ele alınmış ve maden ocaklarında çalışan işçiler, işverenler ve konuyla ilgili tüm tarafların bilgi birikimi ve duyarlılığı artırılmaya çalışılmıştır.

Avrupa Birliği ile sürdürülen işbirliği çerçevesinde, 2007 yılı Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında, Bakanlığımız tarafından hazırlanan "Türkiye'de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi" AB Komisyonunca kabul edilmiştir. Proje kapsamında Türkiye'deki özellikle maden, inşaat ve metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliği kayıt sisteminin yapılandırılması, tanıtım ve eğitim faaliyetleri ile toplumsal bilincin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

11/03/2010 tarihinde resmi açılışı yapılan söz konusu proje kapsamında, Zonguldak ili projenin maden sektöründeki uygulamaları için pilot il olarak belirlenmiştir. İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri modelinin ve iş sağlığı ve güvenliği bilgi sisteminin geliştirilmesinin yanında iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ve paydaşlara yönelik eğitim ve duyarlılık artırma faaliyetlerini de içeren bu proje kapsamında iki yıl içinde yaklaşık 25 maden işyerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi ve bu uygulamayı takiben yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Halen yürürlükte olan Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzüğün 332 nci ve 341 inci maddeleri arasında özetle; maden ocaklarında bir kurtarma istasyonu kurulması zorunluluğu, kurtarma işinde görevlendirileceklerin eğitimi, kurtarma istasyonunun kimlerin yönetimi ve denetimi altında bulunacağı, kurtarıcılarının ne tür kriterlere sahip olması gerektiği, kurtarıcı eğitimlerini verecek kişilerin yeterliliği, kurtarma istasyonlarında bulunacak araç ve gereçler, Kurtarma İstasyonu Yönergesinin kapsamı, kurtarma planının hazırlanması ve kurtarıcılarının kullanacağı işaretleri konularında hükümler yer almaktadır.

Ancak "kurtarma" ifadesinden de anlaşılacağı üzere söz konusu istasyonlarda görevlendirilen ekip herhangi bir kaza olduktan sonra müdahale etmek üzere eğitilmektedir. Oysa iş sağlığı ve güvenliği konusunda mevzuata da yansıyan yeni yaklaşımda temel ilke, herhangi bir kaza veya meslek hastalığı olmadan önlemektir.

Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı çerçevesinde, Avrupa Birliği Konsey Direktifleri de esas alınarak 4857 sayılı İş Kanunu

uyarınca yeni yönetmelikler çıkarılmış olup bu yönetmeliklerde yer alan yeni yaklaşımlar çerçevesinde Bakanlığımız tarafından sosyal tarafların da etkin katılımı sağlanarak, sektör bazında "Proje Teftişleri" yürütülmeye başlanılmıştır.

Proje teftişlerindeki amaç, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi için gerekli sağlık ve güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlamak, işyerlerindeki ortak genel problemleri belirlemek, tüm ilgili tarafların da katılımıyla bu sorunlara çözüm önerileri ve tedbirleri ortaya koymak ve sektör ile ilgili veri toplamaktır. Proje teftişleri amacıyla sektör seçiminde de, iş kazalarının veya meslek hastalıklarının yoğun olduğu sektörler öncelikli olarak ele alınmaktadır.

Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından maden işyerlerinde yapılan denetimlerin yıllara göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

YIL	YAPILAN DENETİMLER			
	GENEL	KONTROL	İNCELEME	TOPLAM
2003	50	25	475	550
2004	642	15	343	1000
2005	1167	564	347	2078
2006	352	230	303	885
2007	787	85	593	1465
2008	567	103	933	1603
TOPLAM	3565	1022	2994	7581

Buradan da anlaşılabacağı üzere maden işyerleri düzenli olarak Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından denetlenmektedir.

21/02/2004 tarihli ve 25380 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yer altı ve Yer üstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde; "İşveren, bir tehlike anında işçilerin çalışma yerlerini en kısa zamanda ve güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için uygun kaçış ve kurtarma araçlarını sağlayacak ve kullanıma hazır bulunduracaktır." hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, 22/10/1984 tarih ve 18553 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzüğün 332 nci maddesinde, "Maden ocaklarında bir kurtarma istasyonu kurulması zorunludur. Ancak, yarıçapı en çok 50 kilometre olan alan içinde bulunan maden işletmeleri, merkezi bir yerde, ortaklaşa bir kurtarma istasyonu kurabilirler. Bu hüküm, aynı işletmenin çeşitli ocakları için de geçerlidir. İşletmeler merkez kurtarma istasyonlarının kuruluş ve yönetim giderlerini, çalıştırdıkları işçilerin sayısına göre, aralarında paylaşırlar. Kurulacak kurtarma istasyonlarının kuruluş yerlerine, yöneticilerine, kurtarma ekiplerinin oluşumuna, kurtarıcılarının niteliklerine ilişkin esasların ve belgelerin Bakanlıkça uygun görülmesi gereklidir." denilmektedir.

Yine, sözkonusu Tüzüğün 333 üncü maddesinde, "Ocaklarda çalışan işçilerin, 10 kişiden az olmamak üzere, en az yüzde 3 ü, gerektiğinde kurtarma işinde görevlendirilmek üzere, önceden eğitilir. Bunlardan, kurtarma istasyonunda görevlendirilmeyenler, normal işlerine devam ederler. Kurtarma istasyonunda ve ocaklardaki kurtarma ekibinde bulunanların sayıları, adları, adresleri ve çalıştıkları vardiyaları gösteren listeler, kurtarma istasyonlarında bulundurulur." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere uyulup uyulmadığı, maden işyerlerinde Bakanlığımız iş müfettişlerince yapılan denetimlerde tespit edilmektedir.

Bakanlık olarak; sağlık ve güvenlik bilincinin oluşmasının bugünden yarına oluşabilecek bir durum olmayıp, çalışma hayatının temel aktörlerinin birlikte hareket edeceği uzun erimli çabalar gerektirdiğinin bilindeyiz. Bu nedenle önemli bir kısmı önlenabilir olan iş kazalarının daha da azaltılması amacıyla Bakanlığımız tarafından yürütülen çalışmalar aralıksız devam edecektir.

